

Vedeckotechnický rozvoj a SPP v ČSLA

Vedeckotechnický rozvoj sa prejavuje vo všetkých oblastiach materiálnej výroby aj spoločenského života a zákonite nachádza svoj výraz vo vojenstve, kde vyvoláva proces základných a nepretržitých zmien vo všetkých jeho oblastiach.

Naša armáda má všetky politické, ekonomické a ostatné predpoklady, aby bola armádou modernou, na úrovni požiadaviek vedeckotechnického rozvoja v súčasnej spoločnosti.

Zárukou uvedenej skutočnosti je starostlivosť najvyšších straníckych a štátnych orgánov o vytvorenie potrebných podmienok pre výstavbu a činnosť takejto armády. Na XVI. zjazde Komunistickej strany Československa bolo jednoznačne povedané, že spoločnosť nebude ľutovať síl a prostriedkov na to, aby naša armáda bola vysoko modernou armádou, bezhranične oddanou strane a ľudu, schopná spoločne so Sovietskou armádou a armádami ostatných štátov Varšavskej zmluvy uchrániť mier a vymoženosti socializmu. (Pozri: Sborník hlavných dokumentů XVI. sjezdu KSČ, Praha, Svoboda 1981, s. 35.)

Uskutočňovanie vedeckotechnického rozvoja v celej našej spoločnosti charakterizoval XVI. zjazd KSČ ako jej revolučnú úlohu. Predsedníctvo ÚV KSČ 8. mája 1981 prerokovalo „Správu o uplatňovaní požiadaviek vedeckotechnického rozvoja v podmienkach ČSLA“ a prijalo uznesenie na posilnenie vedúcej úlohy strany na všetkých oblastiach tohto procesu.

Celoarmádny stranický aktiv k rozpracovaniu a realizovaniu záverov XVI. zjazdu

KSČ v ČSLA upozornil, že v súlade s týmto uznesením bude pokračovať proces modernizácie našej armády a zasiahne svojím vplyvom všetky druhy vojsk a výrazne ovplyvní všetok život armády. (Pozri: Celoarmádny stranický aktiv k rozpracovaniu a realizácii záverů XVI. sjezdu KSČ v ČSLA, Praha, Naše vojsko 1981, s. 18.)

Uplatňovanie výsledkov vedeckotechnického rozvoja v podmienkach armády je úlohou všetkých príslušníkov armády, predovšetkým veliteľov, politických pracovníkov, štábov, odborných funkcionárov a straníckych organizácií. Ich cieľavedomou prácou bol dosiahnutý taký stav, keď rozvoj vedy a techniky je chápaný a postupne sa presadzuje ako jeden z dôležitých činiteľov vysokej bojovej pohotovosti a pripravenosti Československej ľudovej armády.

Na dosiahnutí tohto stavu majú svoj podiel aj straníckopolitická a ideologická práca, ktoré boli zamerané na hlbšie objasňovanie triednej podstaty a internacionálneho charakteru vedeckotechnického rozvoja v jednote s riešením úloh výstavby socialistickej spoločnosti a zabezpečení jej obrany. V praxi sa to prejavilo vo vyššej zodpovednosti a rozvoji iniciatívy ľudí pri presadzovaní a realizácii výsledkov vedy a techniky v podmienkach armády na základe pochopenia, že vedeckotechnický rozvoj predstavuje revolučnú úlohu, významnú oblasť triedneho boja a jednu z dôležitých podmienok víťazstva socializmu nad kapitalizmom. V uplynulom období cieľavedomejšie bol rozvíjaný aj ofenzívny boj proti ideologickej diverzii a proti zne-

užívaniu výsledkov vedeckotechnického rozvoja buržoáznu propagandou.)

V činnosti veliteľov, politických orgánov, politických pracovníkov a stranických organizácií sa však aj napriek dosiahnutým výsledkom doteraz pomaly reaguje na nové javy a skutočnosti, ktoré vedeckotechnický rozvoj prináša. S väčšou účinnosťou sa zatiaľ nedarí ovplyvňovať tie procesy, ktoré majú podstatný vplyv na uskutočňovanie vedeckotechnického rozvoja. Je to napr. požiadavka na zvyšovanie vojenskotechnickej úrovne príslušníkov veliteľského zboru, politického aparátu a rýchlejšie uplatňovanie získaných znalostí v ich riadiacej, organizátorskej a odbornej činnosti, potreba rozhodnejšieho boja s prejavmi zotrvačnosti v myslení, konzervatizmom a rutinnosťou pri riešení kvalitatívne nových úloh. Konkrétne ide o nedôslednosť v prechode na racionálnejšie metódy výcviku a výchovy, na nové tvorivé prístupy v ovládnutí, využívaní a ošetrovaní bojovej techniky a zbraní, šablonovitosti a praktizmu v technickej príprave, výchove a riadení výcviku vojsk, uspokojovaní sa s dosahovaním priemerných výsledkov pri príprave vojsk na boj a pod. Rezervy sú aj v oblasti vojenskej, technologickej a pracovnej disciplíny, v rozvoji aktivity a iniciatívy príslušníkov armády a v ďalších oblastiach.

Vychádzajúc z týchto skutočností, nám vyplýva, že vedeckotechnický rozvoj kladie vysoké požiadavky na prípravu a výchovu príslušníkov armády. Boj za vysoké morálne, politické a bojové kvality jednotlivcov a celých kolektívov, zvyšovanie ich psychickej a fyzickej zdatnosti, vojensko-odbornej a technickej pripravenosti je neoddeliteľnou súčasťou zabezpečovania vysokej bojovej pripravenosti vojsk.)

Pre straníckopolitickú prácu v podmienkach vedeckotechnického rozvoja je rozhodujúce, že hlavným činiteľom, rozhodujúcim o výsledku boja je človek — ovládajúci najmodernejšiu techniku, ktorou je armáda vybavená.

Zvládnutie výsledkov vedy, súčasnej modernej bojovej techniky, vyžaduje hlboké teoretické vedomosti, vysoké majstrovstvo pri jej využívaní a zásadné zmeny v systéme riadenia a velenia na všetkých stupňoch armádneho organizmu.)

Nová bojová technika v jednotkách a útvaroch našej armády ovplyvňuje celý proces výchovy a výcviku vojsk. Velitelia, politickí pracovníci a stranícke organizácie si stále intenzívnejšie uvedomujú, že formovanie vysokých morálne a politických a bojových kvalít vojenských kolektívov tvorí organickú súčasť intenzívneho

výcviku s modernou bojovou technikou, ku ktorému musí aktívne prispievať aj cieľavedomá straníckopolitická práca, uskutočňovaná na vedeckých základoch.

Význam prenikania vedy do konkrétnej politickej práce zdôraznil už V. I. Lenin. Bez vedeckého riešenia zložitých otázok výchovy a výcviku príslušníkov Československej ľudovej armády v podmienkach vedeckotechnického rozvoja nie je možné splniť náročné úlohy, ktoré pre našu armádu vyplývajú zo záverov XVI. zjazdu KSČ. To predpokladá venovať zvýšenú pozornosť rozvoju vojenskej teórie a úrovni teoretického myslenia veliteľov, politického aparátu, pracovníkov štábov a technických funkcionárov na jednotlivých stupňoch velenia. Tak aby vo svojej činnosti hlboko analyzovali procesy a javy v živote vojsk, vyvolané novým dokonalejším technickým vybavením, skúmali vplyv týchto zmien na myslenie a konanie veliteľov, štábov a vojsk, v súlade s týmito zmenami zdokonaľovali systém morálne a politickej a psychologické prípravy vojsk, obsah, formy a metódy straníckopolitickej práce, ktorými sa na tejto príprave zúčastňujú.

Medzi dôležité úlohy, vyplývajúce z usnesenia Predsedníctva ÚV KSČ z 8. mája 1981, patrí aj úloha mobilizovať príslušníkov armády k aktívnemu plneniu úloh technickej prípravy, na prehĺbovanie teoretických znalostí zbraní a bojovej techniky a ich majstrovské ovládanie a ošetrovanie aj v tých najzložitejších podmienkach súčasného vševojskového boja. Ide predovšetkým o posilňovanie hrsti príslušníkov našej armády na modernú bojovú techniku, ktorú majú útvary a zväzky našej armády, upevňovanie dôvery v jej kvalitu, spoľahlivosť a účinnosť.

Rozhodujúcou, jednotiacou silou Československej ľudovej armády, ako to bolo zdôraznené na celoarmádnom straníckom aktíve k realizácii záverov XVI. zjazdu KSČ v ČSĽA, sú velitelia, politické orgány, politickí pracovníci a stranícke organizácie. Významnú úlohu v tomto procese majú vojaci z povolania. V dôsledku zavádzania zložitej bojovej techniky, narastaní nárokov na velenie a riadenie, vo vzťahu k vojacom základnej služby ich počet narastá.

Základnou črtou ich práce v armáde je schopnosť uvádzať do života armády usnesenia KSČ, dokumenty z rokovaní Predsedníctva ÚV KSČ, zo zasadnutí ÚV KSČ, ako i rozkazy a nariadenia velenia armády.

V súlade s požiadavkami vedeckotechnického rozvoja je v armáde rozpracovaná a v súčasnosti realizovaný súbor opatrení v systéme prípravy kadrov, na záklá-

de uznesenia Predsedníctva ÚV KSČ z 12. januára 1979. Dôraz je dávany na hlavné technické predmety, na zásadnú prestavbu prípravy príslušníkov ČSLA, nové nároky na ich kvalifikáciu, formovanie kvalitatívne nového vojaka, veliteľa, štábného a politického pracovníka, vybaveného ucelenými poznatkami prírodných, technických a spoločenských vied, schopného trvale skvalitňovať procesy riadenia a velenia.

Obsah a formy straníckopolitickej práce musia viesť vojakov z povolania k osvojeniu si potrebných výsledkov vied v takom rozsahu, aby boli schopní organizovať a uskutočňovať výchovu a výcvik všetkých príslušníkov armády v súlade s požiadavkami vedeckotechnického rozvoja v armáde, aby ich podnecovala k tvorivému mysleniu, k využívaniu výsledkov vedy v procese bojovej a politickej prípravy na jednotlivých stupňoch velenia.

Velitelia — komunisti majú rozhodujúci vplyv na prípravu príslušníkov armády tak, aby zvládli náročné úlohy, ktoré vedecotechnický rozvoj prináša do prípravy vojsk.

Vedúcu úlohu komunistov V. I. Lenin, okrem iného, charakterizoval takto: „Vedúci — komunista jedine a výlučne tým má dokázať svoje právo viesť, že si vie nájsť mnoho, čoraz viac pomocníkov..., že im vie pomôcť v práci, vie ich vyzdvihnúť, ukázať ich skúsenosti a osvojiť si ich.“ (Lenin, V. I.: Spisy, zv. 32, Bratislava, SVPL 1955, s. 112.)

Príkladnosť a akčieschopnosť komunistov sa v žiadnej oblasti ľudskej činnosti nedosahuje automaticky, ani ľahko. Na dosiahnutie týchto vlastností treba vytvárať podmienky cieľavedomou prípravou komunistov, aby sa stali príkladom v majstrovskom ovládaní a údržbe bojovej techniky a zbraní ako i pri ich bojovom použití. To predpokladá nastolovať riešenie týchto problémov na rokovania straníckych organizácií, do obsahu marxisticko-leninskej prípravy a straníckeho vzdelávania príslušníkov ČSLA. Organizovať pomoc skúsenších, odborne lepšie pripravených komunistov, tak aby v ovládaní, údržbe bojovej techniky a zbraní boli všetci komunisti — príslušníci armády príkladom. Vytvára sa tu priestor aj pre rozvoj aktivity veliteľov, odborných funkcionárov — členov strany pri poskytovaní pomoci menej skúseným komunistom pri zvyšovaní ich odbornej pripravenosti.

Voenskotechnická príprava príslušníkov armády a ich výcvik v jej ovládaní nie je a nemôže byť len záležitosťou úzkeho okruhu technických funkcionárov. Základné poriadky našej armády jednoznačne

stanovujú povinnosti pre široký okruh služobných funkcionárov v tejto oblasti. Ukladajú veliteľom, politickým pracovníkom a straníckym organizáciám, aby v jednotnom a družnom úsilí vytvárali dobré podmienky pre voenskotechnickú prípravu podriadených, aby ich viedli k správne chápaniu a realizovaniu politických a voenskoodborných hľadísk a požiadaviek v jednote.

Dôležitosť naplňovania týchto požiadaviek je zdôraznená v dokumentoch KSČ, v materiáloch celoarmádneho straníckeho aktívu k rozpracovaniu a realizácii záverov XVI. zjazdu KSČ v ČSLA a v základných výcvikových dokumentoch velenia a HPS Československej ľudovej armády.

Ako v rade iných oblastí, aj v starostlivosti o techniku a technickú pripravenosť vojsk, do popredia vystupuje riadiaca úloha veliteľov zväzkov a útvarov a ich štábov, ako i konkrétna bezprostredná práca veliteľov jednotiek pri ovládnutí a četrovaní moderných prostriedkov pre vedenie súčasného boja.

Velitelia zväzkov a útvarov spoločne so svojimi štábmi, politickými orgánmi a politickými pracovníkmi, vytvárajú podmienky, aby ovládnutie a ošetrovanie modernej techniky a zbraní, ktoré naše vojská majú pre zabezpečenie vysokej bojaskopnosti, bolo prvoradou záležitosťou v procese výchovy a výcviku. Vedú podriadené stupne k tomu, aby dokonale ovládli bojovú techniku a zbrane, poznali ich bojové možnosti, ovládali technologické postupy ich ošetrovania a dokázali tomu všetkému naučiť aj svojich podriadených.

V rade prípadov u vojsk sa stretávame, predovšetkým u mladých veliteľov čiat a rôt, ktorí sú v celom procese výchovy a výcviku nezastupiteľní, s neznalosťou bojovej techniky a jej ovládania v bojových podmienkach, s neznalosťou technologických postupov jej údržby a v praktickom živote sa riešeniu týchto otázok radšej vyhýbajú. To má pochopiteľne dopad na dokonalé zvládnutie tejto techniky a zbraní ich podriadenými, v nedobrom stave techniky a v konečnom dôsledku v znižovaní bojovej pripravenosti vojsk.

Úspech vo svojej práci môžu dosahovať len takí velitelia, ktorí si priebežne dopĺňujú a upevňujú znalosti o modernej technike a zbraňových systémoch, ovládajú základné normy pre používanie a údržbu tejto techniky a zbraňových systémov, ovládajú technologické postupy základných prác, dbajú o ich riadne udržiavanie a ošetrovanie. Veliteľ na každom stupni musí mať väčšie znalosti o technike a zbraňoch, ako majú jeho podriadení, len

tak je schopný ich učiť akým spôsobom majú pridelenú techniku a zbrane používať v boji, ošetrovať, aby bezchybne slúžila, akým spôsobom odstraňovať možné poruchy. Takéto znalosti veliteľov umožňujú aj organizáciu účinnej kontrolnej činnosti.

Pre dosiahnutie takéhoto stavu musíme orientovať aj systém veliteľskej prípravy. Jej obsah musí v potrebnom rozsahu vytvárať záruky dokonalého zvládnutia novej bojovej techniky veliteľským zborom, politickým aparátom a odbornými funkcionármi, musí viesť k osvojeniu najnovších poznatkov vedy a techniky tak, ako si to vybavenosť vojsk novými technickými prostriedkami vyžaduje.

K tomuto musí vytvárať podmienky celý systém riadiacej a organizátorskej práce, režim života a úroveň materiálno-technického zabezpečenia vojsk, ako to ukazuje aj správa o uplatňovaní požiadaviek vedeckotechnického rozvoja v podmienkach Československej ľudovej armády, prerokovanej Predsedníctvom ÚV KSČ 8. mája 1981. To predpokladá od veliteľov a štábov aj zvládnutie moderných technických prostriedkov pre velenie a spojenie. Prechod na racionálnejšie metódy výcviku a výchovy, na nové tvorivé prístupy v ovládnutí, využívaní a ošetrovaní bojovej techniky a zbraní. Odbúranie šablonovitosti a praktizmu v technickej príprave, výchove a riadení výcviku vojsk.

Moderná bojová technika a zbrane, ktorou je vybavená Československá ľudová armáda, kladie na jej príslušníkov nové požiadavky pri zvyšovaní všestrannej pripravenosti, osobnej zodpovednosti pri ovládnutí, údržbe a bojovom použití týchto prostriedkov. Úloha technickej vyspelosti každého príslušníka armády, každej jednotky, útvaru nesmierne narastá. Pri obrovskej účinnosti a dosahu zbraní, každý príslušník armády, aj tie najmenšie jednotky majú veľmi významnú úlohu. Z toho vyplýva, že neprípravenosť, nedisciplinovanosť aj jediného člena bojového kolektívu môže mať za následok zdržanie alebo i nesplnenie dôležitej úlohy.

Pri majstrovskom ovládnutí zbraní a bojovej techniky, ich správnom ošetrovaní a údržbe, majú svoju nezastupiteľnú úlohu politické orgány a politickí pracovníci. Ich význam a miesto pri organizovaní a uskutočňovaní straníckopolitickéj práce v súčasných podmienkach narastá. Aj keď nie sú bezprostrednými organizátormi výcviku, údržby a ošetrovania bojovej techniky a zbraní, spoločne s veliteľmi za ne zodpovedajú, rozhodujú o obsahu a formách straníckopolitickéj práce v tejto oblasti.

Nesú plnú zodpovednosť za správne pochopenie vzájomného vzťahu človeka a vojenskej techniky v období vedeckotechnického rozvoja. Správne chápanie tohto vzájomného vzťahu je v úvartoch a zväzkoch našej armády veľmi aktuálne.

Marxizmus-leninizmus prisudzuje človekovi a morálnemu faktoru významné miesto pre dosiahnutie víťazstva v boji, jeho úlohu však neabsolutizuje. Človek a vojenská technika tvorí vo vývoji vojenstva jednotný systém, v ktorom nemôže existovať jeden prvok bez druhého. Čím vyšší je stupeň vývoja techniky, tým viac ľudských funkcií preberá. Vojenská technika modelujúca ľudské funkcie v procese ozbrojeného zápasu, prekonáva ich obmedzenosť a rozširuje ľudské možnosti v boji. Aj keď je schopná vykonávať mnohé funkcie, ktoré v minulosti robil človek, nikdy ho nemôže plne nahradiť. Ani súčasné zmeny, uskutočňované vplyvom rozvoja našej armády, nemôžu prekročiť rámec tohto vzťahu. Ak človek odovzdal rad svojich fyzických a duševných funkcií mechanizmom, získal určitý priestor pre zabezpečenie svojho všestranného rozvoja a vzdelania a vytvoril si priestor na preorientovanie svojho úsilia do oblastí, kde ho nijaká, ani najmodernejšia technika a zbraňové systémy nemôžu zastúpiť.

Človek je rozhodujúcou stránkou dialektického vzťahu človek — vojenská technika, avšak táto skutočnosť na druhej strane neznižuje význam a miesto vojenskej techniky. Vojenská technika, ako druhá stránka tohto vzťahu je viac premenlivější, ako ľudská stránka. Vždy si je však treba uvedomiť, že tvorcom aj tej najzložitejšej techniky a zbraní je človek. V nich sú zhmotnené jeho sily, um a schopnosti. L. I. Brežnev pri prijatí absolventov vysokých vojenských škôl, k tomu, čo je dôležitejšie, povedal: „Sovietska vojenská veda právom odmieta scholastické spory, ktoré sa v niektorých krajinách vedú o tom, čo je v modernej vojne dôležitejšie — či ľudia alebo technika. Trváme na tom, že úspech zaručujú ľudia, výzbrojením modernou technikou, ktorí ju dokonale ovládajú, sú ideovo pevní, presvedčení o správnosti vecí, ktorú bránia“. (Brežnev, L. I.: Prejavy a state. Bratislava, Pravda 1972, s. 385.)

Nijaká, ani najzložitejšia technika nie je schopná nahradiť človeka, jeho prácu, rozum, morálnu silu preto, lebo človek vystupuje ako riadiaci prvok pri jej ovládaní a využívaní.

Dobré technické znalosti a praktické skúsenosti politických pracovníkov vedú k cieľavedomej, konkrétnej a účinnej prá-

ci. Skutočnosť, že si osvojili sumu technických znalostí, im umožňuje zohrávať pozitívnu úlohu pri upevňovaní jednotného a družného úsilia veliteľov, technických funkcionárov, politických pracovníkov a straníckych organizácií. Súčasne im to v očiach vojenských kolektívov napomáha zvyšovať autoritu. Udržiavať technické znalosti politických pracovníkov na požadovanej úrovni, predpokladá venovať potrebnú starostlivosť ich technickej príprave. Či už v systéme veliteľskej prípravy, kde by účasť politických pracovníkov mala byť samozrejmosťou, tak i formou účasti v rôznych krátkodobých kurzoch, kde sa naučia s novou technikou cvičiť, poznajú zásady jej údržby a ošetrovania.

Účinnou formou zvyšovania technických znalostí politických pracovníkov je ich bezprostredná účasť na zamestnaniach jednotiek s technikou ako pri poľnej príprave vojsk, tak i pri ošetrovaní techniky. Dnes u prevažnej väčšiny politických oddelení zväzkov a politických skupín útvarov je bežnou praxou účasť ich pracovníkov v parkoch techniky, zriaďovanie trvalých pracovísk politických pracovníkov pri príprave techniky na sezónnu prevádzku a iné formy účasti politických pracovníkov v tomto procese.

Významným zdrojom poznatkov a skúseností zameraných k obsahu a formám straníckopolitickej práce v podmienkach vedeckotechnického rozvoja sú pravidelné semináre a výmena skúseností na porádach ZVP útvarov, predsedov CÚV KSČ a ZO KSČ. Osvedčenou formou sú aj stranícke aktivity zamerané k práci s technikou, technické konferencie, na ktorých sa zúčastňujú velitelia, technickí funkcionári, politickí pracovníci, funkcionári straníc-

kých a zväzáckych organizácií. Tieto aktivity, konferencie, porady širokého služobného a politického aktívu, sa stávajú veľmi osvedčenou a významnou formou práce. Sú zdrojom výmeny najlepších poznatkov a umožňujú prekonávať rôzne ťažkosti a nedostatky, ktoré zavádzanie novej techniky a zložitých zbraňových systémov prináša so sebou.

Významnú úlohu pri plnení náročných úloh, ktoré uplatňovanie požiadaviek vedeckotechnického rozvoja v podmienkach našej armády predstavuje, plní vojensko-technická a ekonomická propaganda. V jej uskutočňovaní aj pri dosahovaní kladných výsledkov máme značné rezervy. Vo väčšom rozsahu je možno v tejto oblasti využiť prácu špecializovaných aktív a pôsobenie jednotlivých odborníkov. Viac doceniť pôsobenie názornej agitácie, zameranej tam, kde to prevádzka a ošetrovanie techniky a zbraní najviac vyžaduje. Pre tento účel v ďaleko väčšom rozsahu môžeme využívať nástenné tabule v parkoch techniky, na technických učebniach v priestoroch jednotlivých jednotiek a inde.

Náročné úkoly, ktoré pred príslušníkov našej armády vystupujú ako dôsledok vplyvu vedeckotechnického rozvoja, vyžadujú sústrediť úsilie na ich kvalitné zvládnutie. Vyžaduje si to cieľavedomú prácu veliteľov, politických pracovníkov, straníckych a zväzáckych organizácií. Súčasne cieľavedome týmto náročným úlohám prispôbovať obsah a formy straníckopolitickej práce tak, aby napomáhala pri zvládnutí týchto zložitých úloh, vytvárala predpoklady pre prehľbovanie vedúcej úlohy strany v týchto zložitých podmienkach a tým sa zúčastňovala na zvyšovaní bojovej pohotovosti našej armády.